

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ในองค์กรของครูสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

The Relationship between The Creative Leadership of School Administrator and Organization Citizenship Behavior of Teachers under Khon Kaen Municipality

บุญนุช บุญปัญญาวิทย์^{1*} และ ธนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข²

Bunyanuch Bunpunyawat^{1*} and Thanomwan Prasertcharoensuk²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Associate Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 2) ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครูสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครูสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient) ด้วยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบพหุระดับ (Multiple Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการยึดหยุ่น ด้านการคิดสร้างสรรค์และคิดในสิ่งใหม่ ด้านการมีจินตนาการและด้านการมีวิสัยทัศน์

2. ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครูพบว่า โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการให้ความร่วมมือ ด้านการจงรักภักดีต่อองค์การ ด้านการให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบขององค์การ ด้านการอดทนอดกลั้นและด้านการช่วยเหลือผู้ร่วมงาน และ

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครูสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.469 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.469$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กร

*Corresponding author. Tel.: Mobile +66 (0)955966397

E-mail address: bunyanuch_b@kku.ac.th

Abstract

This research aimed to study: 1) Level of creative leadership of administrators under Khon Kaen municipality, 2) level of organization citizenship behaviors of teachers in schools under Khon Kaen Municipality, and 3) the relation between Creative leadership of the administrators and organization citizenship behaviors of teachers under Khon Kaen municipality. This is a descriptive research. The population included 615 school administrators and teachers from 11 schools under Khon Kaen municipality using 261 samples were drawn by stratified sampling based on the school size. The research instrument was a five-rating scale questionnaire which was constructed by researcher, with reliability of 0.92. The obtained data was analyzed by the computer package program for frequency, percentage, means, standard deviation, Pearson Product Moment correlation Coefficient, and Multiple Correlation Analysis.

The Research findings found that:

1. The school administrators had the Creative leadership in all aspect at high level. When considering each aspect from high to low, they were; flexibility, creative and innovative, imaginative and vision, respectively.
2. The level of organization citizenship behaviors was at high level in every aspect. When considering each aspect from high to low level, they were; cooperation, loyalty to the organization, giving advice in creative manner, perform their work based on the organization regulation, tolerance, and helping colleagues, respectively.
3. Creative leadership of school administrators and organization citizenship behaviors of teachers under Khon Kaen municipality had Multiple Correlation Coefficient of 0.469 and showed the positive correlation at medium level with statistically significant differences at 0.01 level ($r = 0.469$)

Keywords: Creative Leadership, Organization Citizenship Behaviors

บทนำ

โดยยอมรับอย่างเป็นสากลว่าการศึกษากลายเป็นกลไกหลักในการพัฒนาแนวความคิด ความรู้ ในสังคมโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง การแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยเป็นเรื่องยากแม้จะมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษามากมายครั้ง ก็ยังไม่สามารถทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศ ดีขึ้น จึงตกอยู่ที่มือครู เพราะ “มนุษย์เท่านั้นที่จะสอนความเป็นมนุษย์ได้” ครูเองจำเป็นต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง [7] การแก้ไขปัญหาในสังคมจึงต้องอาศัยวิถีคิดที่สร้างสรรค์ (Innovative) และมีจินตนาการ (Imaginative) ตระหนักถึงความสำคัญในการคิดค้นสร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่จะเป็เครื่องมือพัฒนามนุษย์อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้บรรลุปัญญา ความดี ความงาม มิตรภาพและสันติภาพอย่างแท้จริง [7]

ผู้บริหารสถานศึกษานั้น ถือว่ามีความสำคัญเนื่องจากผู้นำองค์การเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จของคน กล้าเผชิญหน้าและกล้านำความเปลี่ยนแปลงด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ นั่นหมายความว่าต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในตัวเอง [13] ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนนโยบาย รูปแบบการบริหาร และโครงสร้างองค์การอย่างสร้างสรรค์ให้สอดคล้องและทัน

ต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อครูคือ จะทำให้ครูมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีเป้าหมายในการทำงาน และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานศรัทธาผู้นำ มีความรักความผูกพันและทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ปฏิบัติงานให้กับองค์กร แสดงออกถึงพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร [1]

อย่างไรก็ตามการสร้างโรงเรียนให้เป็นองค์การที่มีประสิทธิภาพด้วยคนที่มีคุณภาพที่มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นโดยง่าย คนในองค์กรแต่ละคนก็มีอิสระเสรีของตัวเองที่จะเลือกและตัดสินใจ ทำอย่างใดอย่างหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เป็นเรื่องยากที่ผู้บริหารจะให้การกระตุ้น การบังคับให้บุคลากรลงมือกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือแม้แต่การลงโทษเมื่อมีการกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามสัญญาที่เป็นทางการขององค์กร [1] การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร เหล่านั้นมีอิทธิพลเชิงบวกจริงหรือไม่ เพราะปัจจุบันเราจะพบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่เป็น “ภาพลวงตา” (Illusive) มากขึ้น พฤติกรรมเช่นนี้จะปรากฏทั้งในเชิงผลประโยชน์และการถูกบังคับ เมื่อเป็นเช่นนี้ในระดับบุคคลย่อมไม่เป็นผลเชิงบวกเสมอไป ยิ่งการขยายตัวของเศรษฐกิจ

ทุนนิยมที่เน้นวัตถุ (Materialism) รุนแรงมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้คนสนใจและมุ่งยึดถือในผลประโยชน์ของตนมากขึ้น การมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรกลายมาเป็นเครื่องมือในการสร้างและรักษาประโยชน์ส่วนตนหรือไม่ก็ลดความกดดันทางสังคมจนทำให้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีแบบลงตาเริ่มกลายเป็นบรรทัดฐาน (Norm) ในองค์กรสมัยใหม่มากขึ้น [9] เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารงานและบริหารคน กระตุ้นให้ครูมองเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองเพื่อสร้างสรรคองค์การ หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูงก็จะช่วยนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ง่ายขึ้น ผู้ได้บังคับบัญชาที่มีความพร้อมและเต็มใจปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความสามารถ [3] ไม่เช่นนั้นคงไม่มีคำกล่าวที่ว่า กฎแห่งสำคัญของความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิภาพขององค์กรคือผู้บริหาร ซึ่งงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการสร้างให้เกิดความรู้สึกรักและผูกพันต่อองค์กร คือภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารคือคนที่มีอิทธิพลต่อสภาพการทำงานเป็นประจำทุกวัน ทั้งในการกำหนดเป้าหมายการทำงาน การสร้างรูปแบบการทำงาน การควบคุม กำกับ หรือเินเทศติดตาม รวมถึงการใช้คุณให้โทษแก่ผู้ได้บังคับบัญชา [6]

เทศบาลเมืองขอนแก่นได้จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนทั้งในระบบและนอกระบบ ตามมาตรา 50 (6) พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 โดยปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนโยบายของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นจำนวน 11 โรงเรียน จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นายกเทศมนตรีเป็นผู้นำในการบริหารงานสูงสุด และคณะผู้บริหารชุดปัจจุบันได้มีความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยยึดถือว่าการศึกษาก็คือรากฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาชีวิตเป็นทุนอันยิ่งใหญ่ของสังคม และยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่นำมาปฏิบัติ คือปฏิรูปการศึกษายึดหลักความแตกต่างด้านศักยภาพของมนุษย์ เน้นการจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา (พ.ศ. 2556-2558) ของเทศบาลนครขอนแก่นระบุตัวบ่งชี้ที่สะท้อนผลสำเร็จเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษามีคุณธรรม มีความพึงพอใจในการทำงาน และผูกพันเป็นการยืนยันใน

เจตนารมณ์ของผู้บริหารการศึกษาและถือเป็นนโยบายที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร จนกระทั่งก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน โดยมีสมมติฐานว่าเมื่อครูและบุคลากรทางการศึกษามีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรแล้ว จะทำให้การดำเนินการบริหารการศึกษาของเทศบาลนครขอนแก่นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการเสริมสร้างให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กร ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบันของเทศบาลนครขอนแก่นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความคาดหวังของผู้เรียน และผู้ปกครอง ตลอดจนตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ให้กับสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครูสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research)

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษา 27 คน ครู 588 คน รวมทั้งหมด 615 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของผู้ให้ข้อมูลได้ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา 27 คน ครู 234 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 261 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ 1) แบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list) 2) แบบสอบถามวัดภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามความคิดเห็นของตนเอง เครื่องมือเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 3) แบบสอบถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กร ลักษณะ เครื่องมือเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ ขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยจากคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการสำนัก การศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อขออนุญาตและขอ ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทดลองใช้ เครื่องมือวิจัยและในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำส่ง แบบสอบถามให้กับ 11 โรงเรียน จำนวน 261 ฉบับ ซึ่งผล ปรากฏว่าได้รับกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 261 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 และนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนนำไปประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ และนำเสนอผลการ วิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยวิเคราะห์หาค่าสถิติ คือ 1) ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ทาง สถิติโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ 2) ข้อมูลระดับภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กร วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีใน องค์กร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient) ด้วยการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์แบบพหุระดับ (Multiple Correlation)

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถาน ศึกษาในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, S.D = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน การยืดหยุ่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D = 0.57) รองลงมาคือ ด้านการคิดสร้างสรรค์และคิดในสิ่งใหม่ ($\bar{X}$ = 4.34, S.D = 0.65) ด้านการมีจินตนาการ ($\bar{X}$ = 4.33, S.D = 0.62) และด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.28, S.D = 0.61) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการเป็น สมาชิกที่ดีในองค์กร

ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กร ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, S.D = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการ ให้ความร่วมมือมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก ($\bar{X}$ = 4.52, S.D = 0.51) รองลงมาคือด้านการจงรักภักดีต่อองค์กร ($\bar{X}$ = 4.48, S.D = 0.47) ด้านการให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.47, S.D = 1.56) ด้านการปฏิบัติตามระเบียบขององค์กร ($\bar{X}$ = 4.44, S.D = 0.50) ด้านการอดทนอดกลั้น ($\bar{X}$ = 4.39 S.D = 0.50) และด้านการช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ($\bar{X}$ = 4.29, S.D = 0.48) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็น สมาชิกที่ดีในองค์กร

ตารางเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมรายด้านการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครู

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	การมี จินตนาการ	การคิด สร้างสรรค์และ คิดในสิ่งใหม่	การมี วิสัยทัศน์	การ ยืดหยุ่น	พฤติกรรม การเป็นสมาชิก ที่ดีในองค์กร
การมีจินตนาการ (x_1)	1				
การคิดสร้างสรรค์และ คิดในสิ่งใหม่ (x_2)	.869**	1			
การมีวิสัยทัศน์ (x_3)	.782**	.792**	1		
การยืดหยุ่น (x_4)	.748**	.785**	.796**	1	
พฤติกรรมการเป็นสมาชิก ที่ดีในองค์กร (y)	.421**	.397**	.451**	.464**	1

** $P < .01$

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การมีจินตนาการ 2) การคิดสร้างสรรค์และคิดในสิ่งใหม่ 3) การมีวิสัยทัศน์ 4) การยืดหยุ่น และระหว่างระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านกับระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.421 ถึง 0.869 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยทิศทางของความสัมพันธ์คำนวณได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกทุกด้าน แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยกันเอง พบว่า ทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดลำดับแรกคือ ด้านการคิดสร้างสรรค์และคิดในสิ่งใหม่กับด้านการมีจินตนาการ ($r = 0.869$) รองลงมาคือ ด้านการยืดหยุ่นกับมีวิสัยทัศน์ ($r = 0.796$) ส่วนคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการยืดหยุ่นกับด้านการมีจินตนาการ ($r = 0.748$)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายด้านกับระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครู พบว่า ทุกด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกกับระดับพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดลำดับแรกคือ ด้านการยืดหยุ่น ($r = 0.464$) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($r = 0.451$) ด้านการมีจินตนาการ ($r = 0.421$) ด้านการคิดสร้างสรรค์และคิดในสิ่งใหม่ ($r = 0.397$) ตามลำดับ

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรของครูมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้ายตามกันซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ คีลา [12] ที่กล่าวไว้ว่าการบริหารงานของผู้นำจะประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลนั้นจะต้องมีพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากรเป็นอันดับแรกทั้งในด้านความคิด ความสนใจ ความต้องการหรือพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีศิลปะ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ในองค์การของครูทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน ด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดอันดับแรกคือ ด้านความยืดหยุ่นกับ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์การของครู แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตัวเองให้เป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่นให้ความสำคัญกับการคิดหาคำตอบได้อย่าง อิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย เปิดกว้างรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับสุจิตรา เกษสุวรรณ [5] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพการปรับตัว เพื่อสู่ความเป็นเลิศความพึงพอใจในงาน พฤติกรรมการเป็น สมาชิกที่ดีขององค์การ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพการปรับตัวเพื่อสู่ความเป็นเลิศ มีความสัมพันธ์กับความพอใจในงาน และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์การ และบุคลิกภาพการปรับตัวเพื่อสู่ความเป็นเลิศ

ด้านการมีวิสัยทัศน์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ในองค์การของครู เป็นด้านที่มีความสัมพันธ์รองลงมา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีวิสัย ทัศน์ในการทำงาน เป็นกุญแจสำคัญสามารถสร้างความเจริญ ก้าวหน้า ดำรงรักษาความเป็นองค์การที่ดีไว้ เป็นประโยชน์ แก่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ให้โรงเรียนประสบความสำเร็จเป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานและคุณภาพ ซึ่งสอดคล้อง กับประคัลภ์ บัณฑพลูกู [8] ที่กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่ดีต้องเป็น ผู้มีวิสัยทัศน์ ต้องเป็นคนที่มีมองเห็นภาพในอนาคต ที่คนอื่น มองไม่เห็น และเมื่อมองเห็นภาพอนาคตแล้ว ก็ต้องสามารถ กำหนดเป้าหมาย และแผนงานในการไปสู่เป้าหมายนั้นได้ อย่างชัดเจน ผู้นำที่ดีจะต้องสร้างทีมงานได้ จะต้องเป็นคน ที่ทำงานให้สำเร็จ ผู้นำจึงมีความสำคัญที่จะทำให้ครูมี พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง [11] ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการจูงใจ หรือนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมี วิสัยทัศน์ กระตุ้นสนับสนุนให้บุคลากรสามารถคิดนอกกรอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ปรับตัว มีความคิดสร้างสรรค์หา แนวทางใหม่ ๆ ในการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ สามารถนำพากลุ่มหรือองค์การไปสู่ความสำเร็จและบรรลุ เป้าหมายสูงสุด

ด้านการคิดสร้างสรรค์และคิดในสิ่งใหม่กับพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีในองค์การ เป็นด้านที่มีความสัมพันธ์ อันดับสุดท้าย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญเป็นอย่างมาก ที่ทางสำนักการศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น จะต้องกำหนด เป็นนโยบายในการวางแผนและพัฒนาโดยจัดอบรมเชิง ปฏิบัติการ ประชุมสัมมนา และการติดตามการดำเนินงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษา ให้สอดคล้อง กับนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ ให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและ ได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับวิมล จันทร์แก้ว [4] ได้ทำการ ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ ทั้ง 4 คุณลักษณะนี้ คือการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจะต้องใช้ ภาวะผู้นำสูงในการนำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนกระบวนการ ทำงานในองค์การให้มีความสะดวกและรวดเร็วอยู่เสมอ และสอดคล้องกับสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ [10] ได้สรุปแนวคิด เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่าในยุคเศรษฐกิจ สารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถใน หลาย ๆ ด้าน คือ การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการ ทำงาน การแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการ จัดการศึกษา

ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถาน ศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ในองค์การของครู สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น กล่าวคือ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่จะนำมาซึ่งขวัญกำลังใจกับครู ให้โอกาสครูได้แสดงความคิดเห็น รับฟังเหตุผล ให้เกียรติกัน มีความยุติธรรม มีสวัสดิการดี สร้างความศรัทธาและไว้วางใจ ทำให้ครูมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์การโดยทุ่มเท กำลังกาย พลังความคิด ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน อย่างเต็มที่ ให้คำแนะนำปรึกษากัน เอื้ออาทรและช่วยเหลือกัน ส่งผลให้โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ไปสู่ความสำเร็จ และเกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักการศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น ควรกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา โดยจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูมีพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดี ส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็จะสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรระหว่างกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อตรวจสอบหาความสำคัญของตัวแปรว่ามีความเหมือนหรือต่างกัน ให้การพัฒนาสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

2.2 สร้างรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในรูปการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อการศึกษาในเชิงลึก นำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กร

2.3 ควรศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านอื่น ๆ เช่น การทำงานเป็นทีม ความไว้วางใจ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับพฤติกรรมการทำงานเป็นสมาชิกที่ดีในองค์กรให้มีความหลากหลายและสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- [1] Apisakul E. and Boonkwan T. Strategic management. Bangkok; 2006. (In Thai)
- [2] Becton, J. B.; Giles, W. F. & Schraeder, M. Evaluating and Rewarding OCBs: Potential Consequences of Formally Incorporating Organizational Citizenship Behavior in Performance Appraisal and Reward Systems. 2008.
- [3] Boonmanee T. Leadership and transformation. Bangkok; 2007. (In Thai)
- [4] Jankaew W. A creative leadership development model for the school directors of surathaniprimary education service area office 3. Bangkok; 2012. (In Thai)
- [5] Katsuwat S. The relationship between personality traits and behavioral satisfaction in being a good member of Organization: A Case Study of Advanced Info Service Public Company Limited. Chiang Mai; 2007. (In Thai)
- [6] Oonankar P. The relationship between perceived leadership style. Commander of the engagement of the employees of the Lucky Union Foods Co., Ltd. Chiang Mai; 2009. (In Thai)
- [7] Panitch W. Students' learning in the 21st century building course. Bangkok; 2012. (In Thai)
- [8] Pantapalangura P. Employment and Human resources attentive. Bangkok; 2007. (In Thai)
- [9] Podsakoff, N. P.; Whiting, S. W.; Podsakoff, P. M. & Blume, B. D. Individual- and Organization-Level Consequences of Organizational Citizenship Behaviors: A Meta-Analysis. 2009.
- [10] Pongsriwat S. Leadership. Bangkok; 2007. (In Thai)
- [11] Rithbumrung S. Creative leadership of school administrators affecting affectiveness of school under the office of secondary school educational service area 30 Khon kaen; 2013. (In Thai)
- [12] Sila K. The study of formative leadership of executives in school under Bangkok metropolis, the administrative office of bangkhen district. Bangkok; 2013. (In Thai)
- [13] Sinlarate P. Creative leadership and productivity: The new paradigm and a new education leader. Bangkok; 2010. (In Thai)